EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 23. 5. 2022
COM(2022) 616 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Talianska na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Talianska na rok 2022

{SWD(2022) 616 final} - {SWD(2022) 640 final}

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Talianska na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Talianska na rok 2022

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii[1], a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh[2], a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241[3], ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti poskytuje finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieva k hospodárskej obnove a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a zároveň posilňuje odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich potenciálny rast. Okrem toho prispieva aj k posilneniu udržateľných verejných financií a k podpore rastu a tvorby pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte. Maximálny finančný príspevok pre členský štát v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti [bol] aktualizovaný [XX.] júna 2022 v súlade s článkom 11 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/241.

---

1 Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

2 Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25.

3 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

(2) Komisia 24. novembra 2021 prijala ročný prieskum udržateľného rastu, čo znamenalo začiatok európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2022. Náležite zohľadnila spoločný záväzok k ďalšiemu vykonávaniu Európskeho piliera sociálnych práv vyhláseného Európskym parlamentom, Radou a Komisiou 17. novembra 2017, opätovne potvrdený na sociálnom samite v Porte v máji 2021. Európska rada 25. marca 2022 schválila priority ročného prieskumu udržateľného rastu na rok 2022. Komisia 24. novembra 2021 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania, v ktorej určila Taliansko za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým bude potrebné hĺbkové preskúmanie[4]. V ten istý deň Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny, ktoré Rada prijala 5. apríla 2022, ako aj návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2022, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv, prijatý Radou 14. marca 2022.

(3) Invázia Ruska na Ukrajinu, ktorá nasledovala po globálnej pandémii, výrazne zmenila geopolitický a hospodársky kontext. Vplyv tejto invázie na hospodárstva členských štátov sa prejavil napríklad vyššími cenami energií a potravín a horšími vyhliadkami rastu. Vyššie ceny energií majú negatívny dosah predovšetkým na najzraniteľnejšie domácnosti, ktoré žijú v energetickej chudobe alebo sú ňou ohrozené. Okrem toho EÚ zažíva bezprecedentný prílev ľudí, ktorí utekajú z Ukrajiny. V tejto súvislosti bola 4. marca 2022 prvýkrát aktivovaná smernica o dočasnej ochrane[5], ktorou sa vysídleným osobám z Ukrajiny udeľuje právo na oprávnený pobyt v EÚ, ako aj prístup k vzdelávaniu a odbornej príprave, trhu práce, zdravotnej starostlivosti, bývaniu a sociálnemu zabezpečeniu.

(4) Vzhľadom na rýchlo sa meniacu hospodársku a geopolitickú situáciu bude európsky semester v roku 2022 pokračovať v rozsiahlej koordinácii hospodárskych politík a politík zamestnanosti a zároveň sa bude vyvíjať v súlade s požiadavkami na vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako sa uvádza v ročnom prieskume udržateľného rastu na rok 2022. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je nevyhnutné, aby sa vykonávali prijaté plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány riešia všetky príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny vydané v cykloch semestra 2019 a 2020 alebo ich významnú podskupinu. Odporúčania pre jednotlivé krajiny na roky 2019 a 2020 sú naďalej rovnako relevantné aj pre plány obnovy a odolnosti, ktoré boli revidované, aktualizované alebo zmenené v súlade s článkami 14, 18 a 21 nariadenia (EÚ) 2021/241, a to popri všetkých odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vydaných do dátumu predloženia zmeneného plánu.

(5) Všeobecná úniková doložka je aktívna od marca 2020[6]. Komisia vo svojom oznámení z 3. marca 2021[7] vyjadrila názor, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní

---

4 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh (Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25).

5 Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2022/382 zo 4. marca 2022, ktorým sa konštatuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice 2001/55/ES, a zavádza sa dočasná ochrana (Ú. v. EÚ L 71, 4.3.2022, s. 1).

6 Oznámenie Komisie Rade o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu, Brusel, 20. 3. 2020, COM(2020) 123 final.

7 Oznámenie Komisie Rade – Rok od vypuknutia pandémie COVID-19: reakcia fiškálnej politiky, Brusel, 3. 3. 2021, COM(2021) 105 final.

v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať po celkovom posúdení stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v EÚ alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Zvýšená neistota a výrazné riziká horšieho než očakávaného vývoja v súvislosti s hospodárskym výhľadom v kontexte vojny v Európe, bezprecedentných zvýšení cien energií a pokračujúcich narušení dodávateľských reťazcov si vyžadujú predĺženie všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu aj na rok 2023.

(6) V súlade s prístupom uvedeným v stanovisku Rady z 18. júna 2021 k programu stability na rok 2021 sa zámery fiškálnej politiky v súčasnosti najlepšie merajú ako zmena primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení), s vylúčením dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou COVID-19, ale so započítaním výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, vo vzťahu k strednodobému potenciálnemu rastu[8]. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky a s cieľom posúdiť, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou, sa pozornosť venuje aj vývoju primárnych bežných výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou COVID-19) a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov[9].

(7) Komisia 2. marca 2022 prijala oznámenie, ktoré obsahovalo všeobecné usmernenia v oblasti fiškálnej politiky na rok 2023 a ktorého cieľom bolo podporiť prípravu programov stability a konvergenčných programov členských štátov, a tým posilniť koordináciu politík[10]. Komisia konštatovala, že na základe makroekonomického výhľadu prognózy zo zimy 2022 bude v roku 2023 zrejme vhodné prejsť z podporných súhrnných zámerov fiškálnej politiky z rokov 2020 – 2022 na všeobecne neutrálne súhrnné zámery fiškálnej politiky, pričom treba pohotovo reagovať na vyvíjajúcu sa hospodársku situáciu. Komisia oznámila, že fiškálne odporúčania pre jednotlivé členské štáty na rok 2023 by mali byť aj naďalej diferencované, pričom by sa v nich mali zohľadňovať možné cezhraničné účinky presahovania. Komisia vyzvala členské štáty, aby usmernenia zohľadnili vo svojich programoch stability a konvergenčných programoch. Komisia sa zaviazala, že bude pozorne monitorovať hospodársky vývoj a podľa potreby upraví svoje politické usmernenia, a to najneskôr v rámci jarného balíka semestra koncom mája 2022.

(8) Pokiaľ ide o fiškálne usmernenia poskytnuté 2. marca 2022, vo fiškálnych odporúčaniach na rok 2023 je zohľadnený zhoršený hospodársky výhľad, zvýšená neistota a ďalšie riziká horšieho než očakávaného vývoja, ako aj vyššia inflácia v porovnaní so zimnou prognózou. Na základe uvedených skutočností je v rámci fiškálnej reakcie nutné zvýšiť verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti, ako aj prostredníctvom cielených a dočasných opatrení

---

8 Odhady týkajúce sa zámerov fiškálnej politiky a ich zložiek uvedené v tomto odporúčaní sú odhady Komisie založené na predpokladoch, z ktorých vychádza prognóza Komisie z jari 2022. Komisiou odhadovaný strednodobý potenciálny rast nepočíta s pozitívnym vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a ktoré môžu posilniť potenciálny rast.

9 Nie sú financované z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ.

10 Oznámenie Komisie Rade: Usmernenia v oblasti fiškálnej politiky na rok 2023, Brusel, 2. 3. 2022, COM(2022) 85 final.

zachovať kúpnu silu najzraniteľnejších domácností s cieľom zmierniť vplyv zvýšenia cien energie a pomôcť obmedziť inflačné tlaky vyplývajúce z druhotných účinkov; fiškálna politika musí byť aj naďalej pružná, aby sa mohla prispôsobiť rýchlo sa meniacim okolnostiam, a musí byť diferencovaná v jednotlivých krajinách v závislosti od ich fiškálnej a hospodárskej situácie, a to aj z hľadiska vystavenia danej krajiny kríze a prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny.

(9) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Taliansko predložilo Komisii 30. apríla 2021 svoj národný plán obnovy a odolnosti. Komisia podľa článku 19 nariadenia (EÚ) 2021/241 posúdila relevantnosť, efektívnosť, účinnosť a koherentnosť plánu obnovy a odolnosti, a to v súlade s usmerneniami pre posudzovanie uvedenými v prílohe V k uvedenému nariadeniu. Rada 13. júla 2021 prijala rozhodnutie o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Talianska[11]. Uvoľnenie splátok je podmienené rozhodnutím Komisie prijatým v súlade s článkom 24 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2021/241, že Taliansko uspokojivo splnilo príslušné míľniky a ciele stanovené vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Keď sa hovorí o uspokojivom splnení, predpokladá sa, že v súvislosti s predchádzajúcimi míľnikmi a cieľmi, ktoré už boli dosiahnuté, nedošlo k zvratu.

(10) Taliansko predložilo 27. apríla 2022 svoj národný program reforiem na rok 2022 a 27. apríla 2022 svoj program stability na rok 2022 v súlade s lehotou stanovenou v článku 4 nariadenia (ES) č. 1466/97. Obidva programy sa s cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi posudzovali spoločne. V súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241 sa v národnom programe reforiem na rok 2022 zohľadňujú aj polročné správy Talianska o pokroku dosiahnutom pri plnení jeho plánu obnovy a odolnosti.

(11) Komisia 23. mája 2022 uverejnila správu o Taliansku na rok 2022[12]. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Taliansko dosiahlo pri plnení príslušných odporúčaní pre danú krajinu prijatých Radou v rokoch 2019, 2020 a 2021, a na základe hodnotiacej tabuľky obnovy a odolnosti sa zhodnotilo vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Talianskom. Na základe tejto analýzy sa v správe o krajine identifikovali nedostatky v súvislosti s výzvami, ktoré plán obnovy a odolnosti nerieši alebo ich rieši len čiastočne, ako aj v súvislosti s novými a vznikajúcimi výzvami vrátane výziev vyplývajúcich z invázie Ruska na Ukrajinu. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Talianska pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľov EÚ v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja.

(12) Komisia vykonala v súvislosti s Talianskom hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 a jeho výsledky uverejnila 23. mája 2022[13]. Komisia dospela k záveru, že v Taliansku existujú nadmerné makroekonomické nerovnováhy. Taliansko je predovšetkým naďalej zraniteľné v súvislosti s vysokým verejným dlhom a slabým rastom produktivity v kontexte nestabilného trhu práce a niektorých slabých miest vo finančnom sektore.

(13) Komisia 23. mája 2022 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 ZFEÚ. V tejto správe sa rozoberala rozpočtová situácia Talianska, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2021 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve, pričom jeho

---

11 Vykonávacie rozhodnutie Rady z 13. júla 2021 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Talianska (ST 10160/21; ST 10160/21 ADD 1 REV 2).

12 SWD(2022) 616 final.

13 SWD(2022) 635 final.

verejný dlh presiahol referenčnú hodnotu 60 % HDP stanovenú v zmluve a nebola dodržaná referenčná hodnota pre znižovanie dlhu. V správe sa konštatovalo, že kritériá deficitu a dlhu neboli dodržané. V súlade s oznámením z 2. marca 2022 Komisia v rámci svojho posúdenia všetkých závažných faktorov usúdila, že dodržanie referenčnej hodnoty pre znižovanie dlhu by znamenalo príliš náročné a skoré fiškálne úsilie, ktoré by mohlo ohroziť rast. Komisia sa preto domnieva, že dodržanie referenčnej hodnoty pre znižovanie dlhu nie je za súčasných výnimočných hospodárskych podmienok opodstatnené. Ako bolo oznámené, Komisia na jar 2022 nenavrhla začatie nových postupov pri nadmernom deficite, pričom na jeseň 2022 opätovne posúdi, či je návrh na začatie postupov pri nadmernom deficite relevantný.

(14) Rada 20. júla 2020 odporučila Taliansku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijalo v rokoch 2020 a 2021 všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň mu odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožnia – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní investícií. Podľa údajov overených Eurostatom sa deficit verejných financií Talianska znížil z 9,6 % HDP v roku 2020 na 7,2 % HDP v roku 2021. V rámci reakcie fiškálnej politiky Taliansko v roku 2021 podporovalo obnovu hospodárstva, pričom dočasné núdzové opatrenia dosiahli úroveň 3,5 % HDP (pokles zo 4,4 % HDP v roku 2020). Opatrenia, ktoré Taliansko prijalo v roku 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Diskrečné rozpočtové opatrenia, ktoré vláda prijala v rokoch 2020 a 2021, boli väčšinou dočasné alebo vyvážené kompenzačnými opatreniami. Zároveň však niektoré diskrečné opatrenia, ktoré vláda prijala v období 2020 – 2021, neboli dočasné ani vyvážené kompenzačnými opatreniami, pričom išlo najmä o zníženie príspevkov na sociálne zabezpečenie v chudobnejších regiónoch, predĺženie platnosti daňového bonusu na príjmy zo zamestnania a zavedenie rodinných prídavkov. Podľa údajov overených Eurostatom bol verejný dlh v roku 2021 na úrovni 150,8 % HDP.

(15) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy v programe stability na rok 2022, je na rok 2022 optimistický a na nasledujúce obdobie realistický. Vláda predpokladá, že reálny HDP sa v roku 2022 zvýši o 3,1 % a v roku 2023 o 2,4 %. Na porovnanie, v prognóze Komisie z jari 2022 sa predpokladá nižší rast reálneho HDP, a to na úrovni 2,4 % v roku 2022 a 1,9 % v roku 2023, čo je spôsobené najmä obozretnejšími prognózami domáceho dopytu. Vláda vo svojom programe stability na rok 2022 očakáva, že celkový deficit klesne na 5,6 % HDP v roku 2022 a na 3,9 % HDP v roku 2023[14]. V poklese v roku 2022 sa odzrkadľuje najmä rast hospodárskej činnosti a ukončenie väčšiny núdzových opatrení. Podľa programu sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP sa v roku 2022 zníži na 147,0 % a v roku 2023 klesne na 145,2 %. Na základe opatrení v príslušných oblastiach politiky, ktoré boli známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2022 predpokladá deficit verejných financií na úrovni 5,5 % HDP v roku 2022 a 4,3 % HDP v roku 2023. V porovnaní s programom stability na rok 2022 je deficit predpokladaný v prognóze Komisie v roku 2022 takmer rovnaký, ale v roku 2023 je

[14] Odhady uvedené v tomto odôvodnení vychádzajú z podrobných rozpočtových prognóz, ktoré Taliansko predložilo spolu s programom stability na rok 2022. S výnimkou celkových údajov o deficite verejných financií a verejnom dlhu sa v prognózach, ktoré Taliansko predložilo, nezohľadňuje balík fiškálnych opatrení ohlásený na máj 2022. Tento balík, ktorý bol prijatý 2. mája 2022, zahŕňal dodatočné podporné opatrenia v roku 2022, ako aj viac zdrojov na investičné projekty financované z vnútroštátnych zdrojov v roku 2022 aj v nadchádzajúcich rokoch.

vyšší, a to najmä v dôsledku nižšieho hospodárskeho rastu. Prognóza Komisie z jari 2022 zároveň nezahŕňa dodatočné podporné opatrenia na rok 2022 ohlásené v programe, keďže podrobnosti ešte k dátumu uzávierky neboli k dispozícii. Podľa prognózy Komisie z jari 2022 by sa mal pomer verejného dlhu k HDP zvýšiť – v roku 2022 na 147,9 % a v roku 2023 na 146,8 %. Rozdiel je spôsobený vyšším deficitom a nižším hospodárskym rastom.

Na základe prognózy Komisie z jari 2022 sa strednodobý (desaťročný priemerný) rast potenciálneho HDP odhaduje na 0,4 %. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a môžu posilniť potenciálny rast Talianska.

(16) Vláda v roku 2022 postupne zrušila väčšinu opatrení prijatých v reakcii na krízu COVID-19, takže sa predpokladá, že objem dočasných núdzových podporných opatrení klesne z 3,5 % HDP v roku 2021 na 1,1 % HDP v roku 2022. Deficit verejných financií je ovplyvnený opatreniami prijatými na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvýšenia cien energií, ktoré sa v prognóze Komisie z jari 2022 odhadujú na 0,5 % HDP v roku 2022 a v roku 2023 sa postupne zrušia[15]. Tieto opatrenia pozostávajú najmä zo sociálnych transferov pre chudobnejšie domácnosti, zníženia nepriamych daní zo spotreby energie a dotácií pre energetické spoločnosti. Tieto opatrenia boli oznámené ako dočasné. Ak však ceny energií zostanú zvýšené aj v roku 2023, niektoré z nich by sa mohli uplatňovať aj naďalej. Niektoré z týchto opatrení nie sú cielené, najmä celoplošné znižovanie nepriamych daní zo spotreby energie (DPH a paušálne odvody). Deficit verejných financií je ovplyvnený aj nákladmi na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny, pričom v prognóze Komisie z jari 2022 sa predpokladá, že v roku 2022 aj v roku 2023 budú na úrovni 0,1 % HDP[16].

(17) Rada 18. júna 2021 odporučila, aby Taliansko[17] v roku 2022 využilo Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných investícií na podporu obnovy a zároveň uskutočňovalo obozretnú fiškálnu politiku. Okrem toho by malo zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov. Rada zároveň Taliansku odporučila, aby obmedzilo rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov. Zároveň Taliansku odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožnia – uskutočňovalo fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte a aby súčasne zvyšovalo investície s cieľom posilniť rastový potenciál.

(18) Na základe prognózy Komisie z jari 2022, ako aj informácií uvedených v programe stability Talianska na rok 2022 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú

---

15 Tieto údaje predstavujú úroveň ročných rozpočtových nákladov na uvedené opatrenia prijaté od jesene 2021, a to vrátane bežných príjmov a výdavkov, ako aj prípadných opatrení v oblasti kapitálových výdavkov.

16 Predpokladá sa, že do konca roka 2022 sa celkový počet vysídlených osôb z Ukrajiny prichádzajúcich do EÚ postupne zvýši na 6 miliónov, pričom ich geografické rozloženie je odhadnuté na základe veľkosti existujúcej diaspóry, relatívneho počtu obyvateľov prijímajúceho členského štátu a skutočného rozmiestnenia vysídlených osôb z Ukrajiny v rámci EÚ v marci 2022. Pokiaľ ide o rozpočtové náklady na osobu, odhady vychádzajú z mikrosimulačného modelu Spoločného výskumného centra Komisie s názvom Euromod, pričom sa zohľadňujú tak peňažné transfery, na ktoré ľudia môžu mať nárok, ako aj vecné dávky, ako je vzdelávanie a zdravotná starostlivosť.

17 Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Talianska na rok 2021 (Ú. v. EÚ C 304, 29.7.2021, s. 53).

v roku 2022 podporné a dosiahnu úroveň –2,7 % HDP[18]. Taliansko plánuje pokračovať v podpore obnovy tým, že bude využívať Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti na financovanie ďalších investícií v súlade s odporúčaním Rady. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ k hospodárskej činnosti sa má v porovnaní s rokom 2021 zvýšiť o 0,9 % HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú v roku 2022 predstavovať expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,3 percentuálneho bodu[19]. Taliansko preto plánuje v súlade s odporúčaním Rady zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov. Predpokladá, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) bude v roku 2022 predstavovať expanzívny príspevok k celkovým zámerom fiškálnej politiky na úrovni 1,3 percentuálneho bodu. Tento významný expanzívny príspevok zahŕňa dodatočný vplyv opatrení na riešenie hospodárskeho a sociálneho dosahu zvýšenia cien energie (0,2 % HDP)[20], ako aj náklady na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP). V raste bežných výdavkov sa odrážajú aj vyššie výdavky na odmeny zamestnancov vo verejnom sektore v dôsledku obnovenia zmlúv vo verejnom sektore na obdobie 2019 až 2021, ktorých podstatná časť (zodpovedajúca 0,25 % HDP) sa do výdavkov premietne v roku 2022, pričom aj pre sektor zdravotnej starostlivosti sú naplánované dodatočné zdroje (0,1 % HDP). Na strane príjmov sa predpokladá, že k expanzívnym zámerom fiškálnej politiky prispeje aj zníženie sadzby dane z príjmov fyzických osôb a regionálnej dane z výrobných činností (0,4 % HDP). Na základe súčasných odhadov Komisie teda Taliansko v roku 2022 dostatočne neobmedzuje rast čistých bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

(19) V prognóze Komisie z jari 2022 sa uvádza, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 za predpokladu nezmenenej politiky predstavovať –1,2 % HDP[21]. Predpokladá sa, že Taliansko bude v roku 2023 naďalej využívať granty Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie ďalších investícií na podporu obnovy. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ k hospodárskej činnosti sa má v porovnaní s rokom 2022 zvýšiť o 0,7 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú v roku 2023 predstavovať expanzívny

[18] Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov je vyšší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku; kladné znamienko ukazovateľa naopak znamená, že rast primárnych výdavkov je nižší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na reštriktívnu fiškálnu politiku.

[19] Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,3 percentuálneho bodu HDP. Toto možno vysvetliť investičnými grantmi vlády financovanými aj úvermi v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako aj dodatočnými rezervami na štátne záruky pre MSP.

[20] V roku 2021 už boli v Taliansku zavedené opatrenia na riešenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvýšenia cien energie vo výške 0,3 % HDP. Tieto opatrenia pozostávali najmä zo zníženia paušálnych odvodov a sadzieb DPH z účtov za elektrinu a zemný plyn a zo zvýšenia sociálneho bonusu na účty za elektrinu a zemný plyn.

[21] Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov je vyšší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku; kladné znamienko ukazovateľa naopak znamená, že rast primárnych výdavkov je nižší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na reštriktívnu fiškálnu politiku.

príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,2 percentuálneho bodu[22]. Zároveň sa predpokladá, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) bude v roku 2023 predstavovať vo všeobecnosti neutrálny príspevok k celkovým zámerom fiškálnej politiky na úrovni -0,2 percentuálneho bodu. Zahŕňa to vplyv postupného rušenia opatrení na riešenie zvýšených cien energie (0,5 % HDP). Zároveň sa predpokladá, že k rastu čistých bežných výdavkov prispeje aj zvýšenie sociálnych transferov (0,4 % HDP) v dôsledku ich indexácie podľa miery inflácie v predchádzajúcom roku a dodatočné rozpočtové zdroje vyčlenené pre sektor zdravotníctva (0,1 % HDP), ktoré nie sú vyvážené kompenzačnými opatreniami. Vo všeobecnosti neutrálny príspevok bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov preto závisí od postupného ukončovania opatrení na riešenie vplyvu zvýšenia cien energie, ako je plánované v súčasnosti.

(20) V programe stability na rok 2022 sa očakáva, že deficit verejných financií postupne klesne na úroveň 3,3 % HDP v roku 2024, pričom do roku 2025 má klesnúť na 2,8 % HDP. Predpokladá sa teda, že deficit verejných financií klesne do roku 2025 pod úroveň 3 % HDP. V týchto prognózach sa v rokoch 2023 až 2025 predpokladá zníženie celkových výdavkov približne o 3 percentuálne body HDP a zníženie celkových príjmov približne o 2 percentuálne body HDP. Podľa programu sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP sa bude do roku 2025 znižovať, a to konkrétne na 143,4 % v roku 2024 a na 141,4 % v roku 2025. Na základe analýzy Komisie sa zdá, že riziká v oblasti udržateľnosti dlhovej služby sú v strednodobom horizonte vysoké.

(21) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a kritériom 2.2 prílohy V k uvedenému nariadeniu plán obnovy a odolnosti zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií, ktoré sa majú vykonať do roku 2026. Tieto reformy a investície prispievajú k riešeniu všetkých hospodárskych a sociálnych výziev uvedených v odporúčaniach pre danú krajinu, ktoré Rada v rámci európskeho semestra v rokoch 2019 a 2020 adresovala Taliansku, alebo ich významnej podskupiny, ako aj k plneniu všetkých odporúčaní pre danú krajinu vydaných pred dátumom prijatia plánu. Najmä účinné a rýchle vykonávanie plánu má potenciál priniesť trvalé štrukturálne zmeny, a teda mať trvalý vplyv na talianske hospodárstvo a spoločnosť. Očakáva sa, že široká škála reforiem v kľúčových oblastiach politiky sa bude zaoberať dlhodobými prekážkami hospodárskeho rastu. Plán obsahuje najmä reformy zamerané na podporu štrukturálnych zmien vo fungovaní verejnej správy a súdneho systému a na zlepšenie celkového podnikateľského prostredia. Plánované reformy a investície do sektorov vzdelávania, rozvoja zručností a výskumu majú potenciál v dlhodobom horizonte posilniť ľudský kapitál a výskumné kapacity. Plánované reformy trhu práce a investície na zlepšenie vyhliadok na zamestnanie, najmä mladých ľudí a žien, majú potenciál zvýšiť ponuku pracovnej sily, zabezpečiť rovnaký prístup k zručnostiam a v konečnom dôsledku podporiť hospodársky rast. Očakáva sa, že reformy v odvetviach, ako sú doprava a vodné hospodárstvo, štrukturálne zlepšia hospodársku efektívnosť, okrem iného prostredníctvom systematickejšieho využívania súťažných konaní na prideľovanie zákaziek na služby.

(22) Očakáva sa, že vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Talianska prispeje k ďalšiemu pokroku v oblasti zelenej a digitálnej transformácie. Opatrenia na podporu cieľov

[22] Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať neutrálny príspevok vo výške 0,0 percentuálneho bodu HDP.

v oblasti klímy predstavujú v Taliansku 37,5 % celkových prostriedkov pridelených v rámci plánu, zatiaľ čo opatrenia na podporu digitálnych cieľov predstavujú 25 % celkových prostriedkov pridelených v rámci plánu. Plnohodnotné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti v súlade s príslušnými míľnikmi a cieľmi pomôže Taliansku rýchlo sa zotaviť z dôsledkov krízy COVID-19 a zároveň posilní jeho odolnosť. Pre úspešné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti, ako aj iných hospodárskych politík a politík zamestnanosti, ktoré presahujú rámec plánu, je naďalej dôležité systematické zapojenie sociálnych partnerov a iných príslušných zainteresovaných strán, ktorým sa má zabezpečiť všeobecná zodpovednosť za celkový program v danej oblasti politiky.

(23) Taliansko predložilo 17. januára 2021 programové dokumenty politiky súdržnosti pre partnerskú dohodu[23] a Európskej komisii predložilo svoje prvé programy. V súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021 musí Taliansko pri programovaní fondov politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027 zohľadniť príslušné odporúčania pre danú krajinu. Predstavuje to predpoklad na zlepšenie účinnosti a maximalizáciu pridanej hodnoty finančnej podpory, ktorá sa má získať z fondov politiky súdržnosti, ako aj podporu koordinácie, komplementárnosti a koherentnosti medzi týmito fondmi a inými nástrojmi a fondmi Únie. Úspešné vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako aj programov politiky súdržnosti závisí aj od odstránenia prekážok brániacich investíciám na podporu zelenej a digitálnej transformácie a vyváženého územného rozvoja.

(24) Nad rámec hospodárskych a sociálnych výziev, ktoré sa riešia v pláne obnovy a odolnosti, čelí Taliansko aj viacerým ďalším výzvam súvisiacim s daňovým systémom. Politiky na zvýšenie efektívnosti daňového systému môžu pomôcť pri riešení dlhodobých makroekonomických nerovnováh. Zo strednodobého a dlhodobého hľadiska by daňový systém, ktorý viac podporuje rast a je efektívnejší, prispel k zníženiu vysokého verejného dlhu, pomohol by rastu produktivity a podporil tvorbu pracovných miest, najmä pre ženy.

(25) Daňové zaťaženie práce v Taliansku je vysoké a profil účinných hraničných sadzieb dane z príjmu fyzických osôb sa vyznačuje výraznými prerušeniami. Na konci roka 2021 Taliansko prijalo opatrenia na riešenie týchto výziev, najmä zavedením univerzálnych prídavkov na deti a znížením daní z príjmu fyzických osôb. Očakáva sa, že tieto opatrenia mierne zvýšia ponuku pracovnej sily, najmä pokiaľ ide o ženy. Daňovo-odvodové zaťaženie práce zostáva v porovnaní s ostatnými členskými štátmi EÚ veľmi vysoké na všetkých úrovniach príjmov. Zároveň sa nedostatočne využívajú iné zdroje príjmov, ktoré sú menej škodlivé pre rast, čo ponecháva priestor na ďalšie znižovanie daňového zaťaženia práce rozpočtovo neutrálnym spôsobom. Katastrálne hodnoty, ktoré slúžia ako základ pre výpočet dane z nehnuteľností, sú vo veľkej miere zastarané. Množstvo daňových výdavkov vrátane DPH je vysoké, ich rozsah je široký a mali by sa prijať opatrenia na ich zefektívnenie. A napokon, napriek pomerne vysokým príjmom z daní z energie v Taliansku ich koncepcia dostatočne nepodporuje prechod na čistejšie technológie, a to aj z dôvodu rozsiahleho využívania dotácií škodlivých pre životné prostredie. Na tieto rôzne rozmery sa vzťahuje vykonávací

[23] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159).

právny predpis k daňovej reforme, ktorý vláda predložila koncom roka 2021 a ktorý by sa po prijatí musel implementovať prostredníctvom legislatívnych dekrétov.

(26) Vzhľadom na mandát hláv štátov, resp. predsedov vlád EÚ, ktorý je stanovený vo vyhlásení z Versailles, je cieľom plánu REPowerEU čo najskôr ukončiť závislosť Európskej únie od dovozu fosílnych palív z Ruska. Na tento účel sa v dialógu s členskými štátmi určujú najvhodnejšie projekty, investície a reformy na vnútroštátnej a regionálnej úrovni a na úrovni EÚ. Cieľom týchto opatrení je znížiť celkovú závislosť od fosílnych palív a prejsť na dovoz fosílnych palív z iných krajín, než je Rusko.

(27) Taliansko je vo veľkej miere závislé od dovozu energie z Ruska, najmä od plynu, pričom 43 % plynu dováža z Ruska (mierne pod priemerom EÚ 44 %) a podiel plynu v jeho energetickom mixe predstavuje 42 %. Pri rope je závislosť od Ruska nižšia, a to na úrovni 11 %, čo je menej než priemer EÚ na úrovni 26 % (ropa predstavuje 32 % energetického mixu Talianska)[24]. Hoci Taliansko v krátkodobom horizonte nečelí závažným problémom v oblasti bezpečnosti dodávok zemného plynu vzhľadom na svoju rozsiahlu skladovaciu kapacitu a plynovodné prepojenia so severnou Afrikou a Azerbajdžanom, invázia Ruska na Ukrajinu môže v strednodobom a dlhodobom horizonte predstavovať výzvu. Taliansko má priestor na prekonanie prekážok pri zvyšovaní kapacity prenosu energie v rámci krajiny, ako aj so susednými krajinami. Pri nových investíciách do infraštruktúry a sietí na rozvod plynu by sa malo podľa možnosti dbať na ich odolnosť voči budúcim zmenám, aby sa mohli v budúcnosti preorientovať na udržateľné palivá a stať sa tak dlhodobo udržateľnými. Taliansko v súčasnosti diverzifikuje svoj energetický mix zvyšovaním podielu energie z obnoviteľných zdrojov, najmä vďaka slnečnej, veternej a vodíkovej energii a energii z udržateľného biometánu. Aj vzhľadom na potenciálne výzvy vyplývajúce zo súčasnej geopolitickej situácie stále existuje priestor na urýchlenie a zintenzívnenie zavádzania obnoviteľných zdrojov energie stanovených v národnom energetickom klimatickom pláne. Taliansko má priestor na to, aby pokračovalo v prijímaní opatrení na uľahčenie schvaľovania projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov. Ciele Talianska v oblasti energetickej efektívnosti navyše nemusia postačovať na riešenie týchto výziev ani na splnenie ambícií balíka „Fit for 55“. Stratégia energetickej efektívnosti pre stavebníctvo sa opiera hlavne o dočasné opatrenia a mala by ju dopĺňať strednodobá a dlhodobá stratégia vrátane prísnejších opatrení v oblasti energetickej efektívnosti v podnikoch, najmä v priemysle. Okrem toho treba zrýchliť dekarbonizáciu odvetvia dopravy, a to aj urýchlením rozširovania infraštruktúry nabíjacích staníc pre elektrické vozidlá a napredovaním v kľúčových projektoch v oblasti železničnej, cyklistickej a verejnej dopravy. Na to, aby Taliansko dosiahlo súlad s cieľmi balíka „Fit for 55“, bude treba ešte viac zvýšiť ambície v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov, väčšieho využívania energie z obnoviteľných zdrojov a zvyšovania energetickej efektívnosti.

(28) Hoci zrýchlenie prechodu ku klimatickej neutralite a odklonu od fosílnych palív bude mať v niektorých odvetviach za následok značné náklady na reštrukturalizáciu, Taliansko môže v rámci politiky súdržnosti využiť Mechanizmus spravodlivej transformácie, aby zmiernilo sociálno-ekonomický dosah tohto prechodu v najviac

[24] Eurostat (2020), podiel dovozu z Ruska na celkovom dovoze zemného plynu a ropy. Pokiaľ ide o priemer EÚ27, celkový dovoz je založený na dovoze z krajín mimo EÚ27. V prípade Talianska celkový dovoz zahŕňa obchod v rámci EÚ. Ropa nezahŕňa rafinované ropné produkty.

zasiahnutých regiónoch. Taliansko môže okrem toho využiť Európsky sociálny fond plus na zlepšenie pracovných príležitostí a posilnenie sociálnej súdržnosti.

(29) Rada na základe posúdenia Komisie preskúmala program stability na rok 2022 a jej stanovisko[25] je zohľadnené v odporúčaní 1, ktoré je uvedené ďalej.

(30) Vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami členských štátov eurozóny a ich kolektívny príspevok k fungovaniu hospodárskej a menovej únie Rada odporučila, aby členské štáty eurozóny aj prostredníctvom svojich plánov obnovy a odolnosti prijali opatrenia, ktorými vykonajú odporúčanie o hospodárskej politike eurozóny. V prípade Talianska je to zohľadnené najmä v ďalej uvedených odporúčaniach 1 a 2.

(31) Rada na základe hĺbkového preskúmania, ktoré uskutočnila Komisia, a tohto posúdenia preskúmala národný program reforiem na rok 2022 a program stability na rok 2022. Jej odporúčania podľa článku 6 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 sú zohľadnené v ďalej uvedených odporúčaniach 1 a 2. Odporúčania 1 a 2 prispievajú aj k plneniu odporúčaní pre eurozónu, predovšetkým prvého, druhého a štvrtého z nich. Fiškálne politiky uvedené v odporúčaní 1 pomáhajú okrem iného riešiť nerovnováhy spojené s vysokou úrovňou verejného dlhu. Politiky uvedené v odporúčaní 2 prispievajú okrem iného k riešeniu nerovnováh súvisiacich s vysokým verejným dlhom a dlhodobo slabou dynamikou produktivity v kontexte nestability trhu práce a bankového sektora,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Taliansko v rokoch 2022 a 2023 prijalo opatrenia s týmto cieľom:

1. v roku 2023 zabezpečiť obozretnú fiškálnu politiku, najmä obmedzením rastu bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov pod úroveň strednodobého rastu potenciálneho HDP, pričom sa zohľadní pokračujúca dočasná a cielená podpora pre domácnosti a firmy, ktoré sú najviac ohrozené zvýšením cien energie, a pre ľudí, ktorí utekajú z Ukrajiny; byť pripravené prispôsobiť súčasné výdavky vyvíjajúcej sa situácii; zvýšiť verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti, a to aj využitím Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, RePowerEU a iných fondov EÚ; v období po roku 2023 uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie dôveryhodného a postupného znižovania dlhu a fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte prostredníctvom postupnej konsolidácie, investícií a reforiem; v záujme ďalšieho znižovania daňového zaťaženia práce a zvyšovania efektívnosti systému prijať a primerane vykonávať vykonávací právny predpis k daňovej reforme, a to najmä preskúmaním účinných hraničných sadzieb dane, zosúladením katastrálnych hodnôt so súčasnými trhovými hodnotami, zjednodušením a znížením daňových výdavkov, a to aj pri DPH, a dotácií škodlivých pre životné prostredie, a zároveň zabezpečením spravodlivosti a znížením zložitosti daňového zákonníka;

2. pokračovať vo vykonávaní svojho plánu obnovy a odolnosti v súlade s míľnikmi a cieľmi uvedenými vo vykonávacom rozhodnutí Rady z 13. júla 2021; urýchlene dokončiť rokovania s Komisiou o programových dokumentoch politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027, aby sa mohli začať uplatňovať;

3. znížiť závislosť od fosílnych palív a diverzifikovať dovoz energie; prekonať prekážky s cieľom zvýšiť kapacitu vnútornej prepravy plynu, rozvíjať elektrické

[25] Podľa článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1466/97.

prepojenia, urýchliť zavádzanie dodatočných kapacít v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a prijať opatrenia na zvýšenie energetickej efektívnosti a podporu udržateľnej mobility.

V Bruseli

Za Radu
predseda